

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/39/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8620201653
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8620201653.3

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého J. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov, dieťa rodičov: matky D. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Y. XXXX/X, XXX XX D., právne zastúpená JUDr. Danielom Tarabajom, advokátom, so sídlom Zámocká 525/28, 091 01 Stropkov, a otca J. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. XXX/X, XXX XX D., právne zastúpený JUDr. Vincentom Lechmanom, advokátom, Štefánikova 40, 040 11 Košice-Staré mesto, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Svidník č. k. 4P/75/2020-184 zo dňa 14.12.2021, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

I. Predmet konania

1. Otec sa podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhal úpravy styku s maloletým J. vždy v dvoch pracovných dňoch kalendárneho mesiaca, ktoré predchádzajú posledným dvom dňom v kalendárnom mesiaci, a to v čase od 15.30 hod. do 17.30 hod. toho-ktorého dňa, za prítomnosti určenej psychologičky Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov, bez prítomnosti ďalších osôb. Osobný styk sa bude realizovať v priestoroch Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov, okrem prípadov, ak sa otec s určenou psychologičkou vzájomne nedohodnú inak.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Svidník ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

3. Súd na základe obsahu spisu konštatoval, že otec neosvedčil také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali existenciu potreby nariadenia neodkladného opatrenia v zmysle jeho návrhu. Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 24CoP/149/2021-143 zo dňa 13. októbra 2021 rozhodol o úprave, resp. zmene styku otca s maloletým J., pričom pri rozhodovaní odvolací súd vychádzal zo skutkových tvrdení otca, týkajúcich sa jeho práce v Y.. V tejto súvislosti súd poukázal na bod 31. odôvodnenia vyššie uvedeného rozhodnutia, v ktorom: „Odvolací súd apeluje na rodičov, aby rešpektovali rozhodnutie odvolacieho súdu. Úprava styku bola prispôsobená predovšetkým najlepšiemu záujmu maloletému, preto je potrebné trvať na tom, aby sa styk takto realizoval. Nie je to len oprávnenie otca, ale aj jeho povinnosť. Prístup obidvoch rodičov bude súd sledovať a akékoľvek porušenie bude vyhodnotené v neprospech toho-ktorého rodiča. Zvolená bola intervencia odborníka, ktorý má chrániť maloletého, nepripustné sú preto neodôvodnené ospravedlnenia maloletého z jeho styku s otcom“. Súd bol toho názoru, že je namieste rešpektovať existujúce rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, týkajúce sa úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému J., preto návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

III. Obsah odvolania otca

4. Proti uzneseniu podal odvolanie otec. Odôvodnenie považuje za nedostatočné, nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Súd sa nevyporiadal s otázkou, v čom by mal byť návrh otca v rozpore so záujmami syna, najmä ak sa jedná výlučne o úpravu času stretávania. Súd nereagoval tiež na podstatnú zmenu pomerov na strane otca. Výkon pracovnej činnosti v Y. mu znemožňuje realizovať styk s maloletým, resp. len čiastočne. Návrh pritom sleduje faktickú úpravu jedného výroku uznesenia Krajského súdu v Prešove, aby otec mohol styk realizovať materiálne, nielen formálne. Napadnuté uznesenie navrhol otec zmeniť a návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť.

5. Matka považuje odvolanie otca za zavádzajúce a šikanujúce. V mesiaci január bol nariadený styk riadne zrealizovaný v dňoch 28.01.2022 a 31.01.2022, čo preukazuje, že podania otca majú klamlivý charakter. Otec zároveň nijakým spôsobom nepreukázal, v čom malo dôjsť k zmene pomerov. V Y. pracuje už dlhšie, čo bolo známe už v čase pôvodného rozhodnutia. Dôvodom pre zmenu rozhodnutie smie byť naopak úmyselné a účelové nerešpektovanie súdneho rozhodnutia. Styk maloletého s otcom bez prítomnosti matky nie je absolútne v záujme dieťaťa. Konanie otca a psychologičky, ktorá počas styku uskutočnila videohovor maloletého so starou matkou, smie byť kvalifikované ako trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 Trestného zákona. Súčasný styk teda vystavuje maloletého hrozbe opakovanej alebo druhotnej viktimizácie. Matka navrhuje aj zmenu úpravy videohovor otca s maloletým, pričom vylúčiť by sa mala každá sobota, inak matka nemá žiaden voľný víkend s maloletým.

6. Otec odmieta tvrdenia o zvädzaní súdu, tiež jej obvinenia zo sexuálneho zneužívania mal. J.. Závery psychologičke G.. T. otec namieta a navrhuje preveriť jej závery iným nezávislým psychológom. Matka denne uplatňuje svoj vplyv, nedôvodné sú preto jej tvrdenia o zasahovaní do jej rodičovských práv tým, že otec sa stretáva, resp. telefonuje s maloletým.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

7. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že odvolanie otca nie je dôvodné.

8. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti. vzťahy v rodine sú vysoko konfliktné. Predchádzajúce súdne rozhodnutia svedčia o tom, že dohoda rodičov o výkone rodičovských práv a povinností nie je možná, podstatnou skutočnosťou preskúmaného prípadu je aj obviňovanie otca zo sexuálneho zneužívania maloletého.

9. Úpravu styku otca s maloletým naposledy učinil Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 24CoP/149/2021-143 zo dňa 13.10.2021. Za osvedčeného stavu výkonu pracovnej činnosti otca v Y. na turnusy a pretrvávajúcich podozrení otca zo sexuálneho zneužívania, odvolací súd onoho času pristúpil k asistovanému styku otca s maloletým, v priestoroch a za prítomnosti psychológa Referátu poradensko-psychologických služieb Stropkov. Nad rámec osobného styku upravil odvolací súd stretávanie otca s maloletým prostredníctvom videohovorov.

10. V zmysle podaného návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a podaného odvolania sa otec domáha zmeny úpravy styku v časti určenia dní, v ktorých by sa mal jeho osobný styk s maloletým realizovať, so zachovaním rozsahu a formy asistovaného styku, prispôsobujúc tak rozhodnutie súdu nevyhnutnej pracovnej činnosti otca. Súd prvej inštancie návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, pričom odvolací súd považuje napadnuté rozhodnutie za vecne správne. Svoje rozhodnutie argumentuje odvolací súd nasledovne.

11. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

12. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

13. Keďže neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne, odvolací súd skúmal aj záujem maloletého dieťaťa na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletého bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy jeho pomerov. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením.

14. V preskúmvanej veci je zrejmé, že otec disponuje nedávnou súdnou úpravou styku s mal. J., čo by malo predchádzať konfliktom medzi rodičmi, vyvstávajúcim z otcom tvrdeného bránenia v styku zo strany matky. Krajský súd v Prešove v tejto veci rozhodoval, ako už bolo zmienené, uznesením č. k. 24CoP/149/2021-143 zo dňa 13.10.2021. Uvedené rozhodnutie súdu nesie so sebou následky právoplatne rozhodnutej veci, pritom odklon od skôr vysloveného názoru súdu smie priniesť len podstatná zmena pomerov, ktorá by odklon odôvodňovala. V okolnostiach preskúmvanej veci však odvolací súd podstatnú zmenu pomerov nevzhliadol.

15. Otec svoj návrh v prevažnej miere argumentuje svojou prácou v Y., ktorá mu fakticky bráni stretávať sa s mal. J. v zmysle rozhodnutia súdu a výkon jeho rodičovských práv a povinností je preto len formálny. V nadväznosti na prednesenú námietku odvolací súd uvádza, že výkon práce otca v zahraničí bol odvolaciemu súdu známy už v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Pri zohľadnení asistovanej formy styku, obmedzenej len na pracovné dni v týždni, odvolací súd usiloval upraviť styk otca s maloletým spôsobom, aby v čo najväčšej možnej miere vytvoril otcovi priestor na spoločné trávenie času s maloletým synom, súčasne zachoval zrozumiteľnosť výroku súdneho rozhodnutia a tak dosiahol jeho vykonateľnosť. Otcem navrhovanú úpravu styku v znení „vždy v dvoch pracovných dňoch kalendárneho mesiaca, ktoré predchádzajú posledným dvom dňom v kalendárnom mesiaci“ považuje odvolací súd za komplikovanú natoľko, že môže v konečnom dôsledku viesť k výkladovým rozporom, s následkom nerealizovania styku otca s maloletým.

16. Nemožno sa zároveň stotožniť s odvolacou výhradou otca, že súdne rozhodnutie mu zabezpečuje výkon rodičovských práv a povinností len formálne, bez možnosti materiálneho výkonu. Otec má v zmysle predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu vytvorený priestor na trávenie času s maloletým, pričom je len otázkou zoradenia jeho vlastných priorít, v akom rozsahu bude svoje právo využívať. Podľa vyjadrení otca, do práce nastupuje vždy k 1. dňu v kalendárnom mesiaci, pričom posledné tri dni pre nástupom venuje nakupovaniu, cestovaniu a následnej regenerácii. Nevyhovujúce sa preto smú javiť kalendárne mesiace, v ktorých posledné dva dni sú pracovnými dňami, no každý mesiac je v tomto ohľade odlišný a od súdneho rozhodnutia nemožno očakávať, aby bolo natoľko kazuistické, že subsumuje každú z do úvahy prichádzajúcich alternatív rozvrhnutia dní kalendárneho mesiaca. Každopádne, vždy je situácia na strane otca riešiteľná organizáciou vlastného času, hoc aj na úkor vyžadovanej regenerácie po cestovaní. Navyše, podľa zhodných vyjadrení účastníkov konania v mesiaci január a február 2022 sa otec dohodol so zamestnávateľom a zabezpečil si realizáciu styku s maloletým v dňoch 31.01.2022 a 28.02.2022, hoc nasledujúci deň by podľa všeobecného pravidla mal nastúpiť do práce.

17. Zhrnúc vyššie uvedené, v preskúvanom prípade nebola osvedčená potreba bezodkladnej úpravy pomerov medzi účastníkmi konania, ktorá by mala predstavovať odklon od uznesenia Krajského súdu v Prešove č. k. 24CoP/149/2021-143 zo dňa 13.10.2021. Na strane otca ani maloletého nedošlo k žiadnej podstatnej zmene pomerov, nie je ohrozený, resp. porušený najlepší záujem dieťaťa. V konaní bolo osvedčené, že určené dni styku nie sú po vôli otca, v prípade maloletého však nie je odvolaciu súdu známa skutočnosť o narušení jeho bežného života súdnym rozhodnutím. Potrebu neodkladného zásahu zo strany súdu smú oslabiť aj tvrdenia otca o tom, že v blízkej dobe sa mieni usadiť natrvalo na Slovensku, čím odpadnú dôvody, ktoré ho v súčasnosti viedli k podaniu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

18. Na margo odvolací súd dodáva, že výhrady matky o porušovaní rozhodnutí súdu zo strany otca a psychologičky Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov, nepovažuje odvolací súd za dôvodné. Krajský súd v Prešove sa v uznesení č. k. 24CoP/149/2021-143 zo dňa 13.10.2021 explicitne vyjadril, že od prítomnosti psychológa počas styku mal. J. s otcom očakáva okrem iného aj objasnenie skutočného pozadia ambivalentného prežívania maloletého voči osobe otca, rovnako tak výrazného odmietania starej matky. Ak teda za účelom splnenia očakávaní odvolacieho súdu psychológ usúdil, že je vhodné realizovať videohovor mal. J. so starou matkou, súdne rozhodnutie tomuto postupu nebránilo. Styk maloletého s otcom bol určený bez prítomnosti iných osôb, mala sa tým však na mysl predovšetkým fyzická prítomnosť inej osoby. Priebeh styku bol už ďalej v kompetencii psychológa, ktorý smel videohovory povoliť, resp. zakázať, chrániac prednostne najlepší záujem mal. J..

19. Za daného stavu odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie ako vecne správne postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

20. V rámci vyjadrenia k odvolaniu otca navrhla matka, aby odvolací súd prekročil návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a z úradnej povinnosti zmenil úpravu videohovorov otca s mal. J., vynechávajúc každú sobotu kalendárneho týždňa. Pre navrhovaný postup a rozhodnutie však nevidí odvolací súd dôvod. Otec má v súčasnosti upravený osobný styk s maloletým len v minimálnom rozsahu, pričom jeho rodičovské právo na výchovu a starostlivosť o dieťa, ktorému korešponduje právo dieťaťa na starostlivosť zo strany obidvoch rodičov, je dotvárané práve videokonferenciou, ako alternatívou, spôsobilou zatiaľ najúčinnejšie nahrádzať osobný styk, a zároveň chrániť dieťa pred sexuálnym zneužívaním, z ktorého je otec opakovane upodozrievaný a podľa obsahu spisu má byť v tejto veci vedené aj trestné stíhanie.

21. Matka je rezidentným rodičom, ktorý takmer absolútne vykonáva rodičovské práva a povinnosti. Odvolací súd sa nestotožnil preto s jej námietkou, že pre úpravu styku prostredníctvom videokonferencie každú sobotu, nemá matka priestor pre trávenie spoločného času s maloletým. Podľa vykonateľného rozhodnutia súdu sa videohovor realizuje vždy len v rozsahu pol hodiny, v neskorších poobedňajších, resp. skorých večerných hodinách, je teda bez vplyvu na trávenie dňa maloletého s matkou. Okrem toho, pre realizáciu videohovoru stačí pripojenie na internet a potrebné zariadenie výpočtovej techniky. Pri súčasnom pokrytí internetovej siete a dostupných smart telefónov, výkon styku otca s maloletým smie byť realizovateľný takmer kdekoľvek, s minimálnym zásahom do voľného času maloletého.

22. O trovách konania o nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 58 CMP).

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).